

ERDÉLY

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

**Az Erdélyi Kárpát
Egyesület
- Kolozsvár 1891
Értesítője**

Új sorozat, 2009/6.

Szerkesztők:

Tóthpál Tamás
(tothpal.tamas@freemail.hu)
Kovács Zsuzsa
Lőrinczi István**Júliusi rendezvényeink**

■ **Július 1. (szerda):** Szedegető túra (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta, tel. 0748-036290.

■ **Július 1–10:** Patai sóstó tábor. Kérjük a résztvevőket, hogy vegyék fel a kapcsolatot a szervezővel június 28-ig. Szervező: Szakács Éva, tel. 0264-550442, vagy 0743-670685.

■ **Július 3–5. (péntek–vasárnap):** Testes, Hideghavas, Rekető, Szamosok közti gerinc (60 km). Találkozás 6 órakor a Magyar Színház előtt. Túravezető: Kiss János, tel. 0364-807639.

■ **Július 4. (szombat):** Vasvári Pál kerékpáros emlék- és teljesítménytúra (118 km). Útvonal: Kolozsvár, Gyalu, Tarnicai tó, Havas-nagyfalu, Fántánele tető, Bélesi tó, Bánffyhunrad, Körösfő. Részvételi lehetőség a körösfői Vasvári Pál emléknapiokon. Találkozás 7 órakor a monostori híd alatt, vagy Gyaluban a hidegszamosi letérőnél 8 órakor. Érdeklődni: Tóthpál Tamásnál: E-mail: tothpaltamas@gmail.com, vagy telefonon: 0264-591683, 0748-664821.

■ **Július 4. (szombat):** Néprajzi múzeum, Hója gerinc (10 km).). Találkozás 9 órakor a Törökvágás tetején. Túravezető: Márton Erzsébet, tel. 0742-037179.

■ **Július 4. (szombat):** Fürdőtúra a Kék-lagúnához. Találkozás 7:20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Szócs Miklós, tel. 0264-550310, vagy 0740-061741.

■ **Július 5. (vasárnap):** Barangolás a Bükkben (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Sófalvi István.

■ **Július 5. (vasárnap):** Autóbuszos kirándulás Torockóra (konfirmálás az unitárius templomban, népviseletben). Indulás 8 órakor a Széchenyi téri Flip elől. Túravezető: Kovács Zsuzsa, tel. 0264-456010, vagy 0740-067977.

■ **Július 8. (szerda):** Szedegető túra (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta, tel. 0748-036290.

■ **Július 8. (szerda):** Közgyűlés 17 órától az Apáczai-líceumban.

■ **Július 10–12. (péntek–vasárnap):** Munkatúra: forrásfelújítás a Bácsi-torokban (sátor, önellátás). Megbeszélés a közgyűlésen. Találkozás pénteken 17 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi-téri végállomásánál. Szervező: Márton Erzsébet, tel. 0742-037179.

■ **Július 11. (szombat):** Bácsi torok (10 km). Találkozás 9 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi-téri végállomásán. Túravezető: Székely Lavotta, tel. 0748-036290.

■ **Július 11–12. (szombat–vasárnap):** Autóbuszos kirándulás a „Szamosok vízkörnyéke” sorozatban, Radnaborberektől a Kolibica-tóig. Indulás 7 órakor a Széchenyi-téri Flip elől. Túravezetők: Martonossy Magda és Palczer János, tel. 0264-441722.

■ **Július 12. (vasárnap):** Bácsi torok (10 km). Találkozás 9 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi-téri végállomásán. Túravezető: Szatmári Béla.

■ **Július 15. (szerda):** Szedegető túra (12 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Székely Lavotta, tel. 0748-036290.

■ **Július 15. (szerda):** Túravezetők tanácskozása 17 órától a székházban.

■ **Július 18. (szombat):** Barangolások Kalotaszegen: Sztána, Kispetri, Almási vár (gyalog 15 km). Találkozás 7,20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Feischmidt János, tel. 0722-542360.

■ **Július 18. (szombat):** Fürdőtúra Tordára. Találkozás 7,45 órakor a Széchenyi téren a 3-as troli megállójában. Túravezető: Szócs Miklós, tel. 0264-550310, vagy 0740-061741.

■ **Július 19. (vasárnap):** Bivalyos (15 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Túravezető: Szabó István, tel. 0748-140551.

■ **Július 24–26. (péntek–vasárnap):** Felfedezőtúrák Béles (Jósika-falva) környékén, túravezetőknek. Megbeszélés a közgyűlésen.

■ **Július 26. (vasárnap):** Vonatos kirándulás a Vistai napokra (gyalog 6 km). Találkozás 7,20 órakor a nagyállomás előtt. Túravezető: Márton Erzsébet, tel. 0742-037179.

■ **Július 28–augusztus 2.: XVIII. EKE Vándortábor** Várasfenesen. Szervező: EKE '91 Nagyvárád. A táborral kapcsolatos megbeszélések a közgyűlésen.

■ **Szolgálatos napok:** hétfő, kedd, szerda, csütörtök 17–19 óra között a székházban.

■ **EKE fotóklub:** minden kedden 17 órától a székházban.

■ **Könyvtár:** minden csütörtökön 17–19 óra között a székházban.

■ Rendezvényeinkre minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Barangolások Kalotaszegen

PAL GYÖNGYI

EKE kirándulók a létai vár alatt**FEISCHMIDT JÁNOS**

Kolozsvárt, Erdély fővárosát a következő nagyobb tájegységek határolják: az erdélyi Mezőség északon és keleten; délen Torda, Aranyosszék; nyugaton Kalotaszeg. Az EKE túravezetői már rég rájöttek arra, hogy a divatos globalizáció következményeként napjainkban szinte ismeretlenebbé válnak a külföldi kirándulóhelyek, mint a közvetlen közelünkben, 50 km-es körzetben levők, kulturális és épített örökségünk.

Ezeknek a hiányoknak a pótlása és megismerése végett szerveztük meg a „Barangolások Kalotaszegen” elnevezésű kirándulássorozatot. A kirándulások nagy népszerűségnek örvendnek. Március és július között hetet szerveztünk 150 résztvevővel, ezeknek során 125 kilométert gyalogoltunk.

A következő településeket látogattuk meg: Magyarfenes, Méra, Egeres, Jegenye, Inaktelke, Nádasdaróc, Bogártelke, Türe, Zsobok, Farnas, Bikal, Magyarléta, Magyarvista, Bánffy-hunrad. Ezeken a kirándulásokon volt alkalmunk megismerkedni helybéli emberekkel, az épített örökséggel, a helyi népművészettel, és ízelítőt kaptunk a helyi konyha jellegzetességeiből.

Ami az épített örökséget illeti, honfitársaink többet tudnak a római Szent Péter Bazilikáról, mint körzetünkben a legkisebb településeken sem ritka Árpád-kori templomokról, melyek jó ré-

sze a XII–XIII. században épült, és azóta folyamatosan hirdetik bennük Isten ígését. Vannak kuriózumok is, mint a jegenyei katolikus közösség, amely megtartotta ősi hitét a protestáns környezetben. A vistai haranglábban egy 1470-ből való harang hívja istentiszteletre a hívőket, amelyet Mátyás király ajándékozott a közösségnek. A templomok többségében 200–300 éves gyönyörű festett kazettás mennyezetek vannak. Kivétel a zsoboki templom, amelyet faragott kazetták díszítenek. A zsoboki közösség külön említést érdemel, ugyanis az itteni asszonyok 13 évig varrták a kézimunkákat, s ennek ellenértékéből restaurálták a templomot és aszfaltozták a falu főútját.

A kalotaszegi ember dolgoz, szorgalmas, barátsággal közelít a jóakarató emberekhez, vannak

nagy tudású „krónikásaik”, akik közlékenyek, s szívesen adják át ismereteiket – ilyennek ismerjük meg Vér Istvánt Nádasdarócon.

A demográfiai mutatók sajnos nem javulnak. A népművészeti kincsek szakszerű tárházai a tájházak. Ezek közül nagyon szép és gazdag a mérai és az inaktelki. Ami a foglalkoztatást illeti, az ősi állattenyésztés (például a bivalytartás) az uniós szabályozások miatt visszaszorulóban van. Jövőt látnak a kézműiparban – faragás, gyöngyfűzés - és a bio-mezőgazdaságban, valamint a méhészetben.

A gasztronómiai különlegességekkel mindenhol sikert aratnak: túróspuliszka, bálmos, szilvaizes derelye és fánk, kürtőskalács, bográcsgulyás. Barangolásainkat folytatni fogjuk, mindenkit szívesen látunk.



TÓTHPÁL TAMÁS

Vista is a meglátogatott települések között volt

Restitutio

■ Rovatunk célja a turistatársadalom nagyjainak ki nem adott vagy másutt kiadott írásainak úgymond „visszaszolgáltatása” olvasóinknak az egyesület folyóiratában. Ezúttal azonban egy Kolozsvár környéki forrásról szóló híreket – az EKE-Kolozsvár 1891. július hónapi forrásfoglaló túsója kapcsán egy másik Bácsi-torokban lévő, szintén javításra szoruló forrás történetéről szóló, a múlt század '30-as éveinek közepén megjelent híreket - szolgáltatunk vissza az olvasóknak. A Kolping-forrásról van szó, amelynek felszentelése az 1934-es év kiemelkedő eseménye volt a kolozsvári Kolping legényegylet turista szakosztályának életében. Az eseményre szeptember 9-én a Bácsi-torokban került sor, amelyen Kolozsvárról, Marosvásárhelyről és Aradról több turista szakosztály is megjelent...

A Kolping-forrás a két világháború között



A forrás az 1934-es avatáskor

Mivel annak idején ezek a hírek kis példányszámú, s ma már szinte hozzáférhetetlen periodikákban láttak napvilágot, az évek során a Kolping-forrás majdnem teljesen feledésbe merült. Indokolttá vált újbóli megjelenésük, amint indokolttá vált az újjáépítés is. Jelenleg a július 10–12. közötti, Márton Erzsébet által koordinált Bácsi-toroki forrásfelújítás a Kolping-forrás több munkát és befektetést igénylő felújításának előzeteseként is tekinthető. Viszont emlékeztetjük olvasóinkat, hogy megint egy olyan időszakból idézünk, amikor nem volt szabad magyar helyneveket leírni. A helynevek, az eredeti hangulatnak felidézése végett, az akkor használt helyesírás szerint vannak írva.

Megkezdődött a kirándulás a Kolping-forráshoz

Ősz óta a helyi turistáknak új kirándulóhelyük van, a bácsi-toroki Kolping-forrás. A művészies kőoszlopba foglalt forrást dr. Hirschler József prelátus

szentelte meg, s Bálint József igazgató lelkes beszéddel adta át közhasználatnak. A Kolping-forrásnak már ősszel is sok turista látogatója volt, de most, hogy megkezdődtek a kirándulások, mind több és több barátja lesz.

(Erdélyi Szemle, 1935, március, 10 old.)

Összetörték a Kolping-forrás emlékművét.

A kirándulók szomjúságának enyhítésére és a közös kultúra szolgálatára sok áldozattal építette meg a cluji Kolping Legényegylet a baciul-szorosban a Kolping-forrást. Bárbar és romboló kezek először a Vágó Gábor szobrászművész által művészielen elkészített bronz oroszlán-fejet törték le és vitték el, melynek száján jött ki az üdítő forrásvíz.

Majd az sem volt elég, nekiestek a vizet vezető ólomcsőnek és hatalmas vésőkkel, addig feszegették, míg teljesen eltörték. De ezután következett az erőszakos rombolás tetőfoka. Bedugták a nyílást erőszakkal, amelyen a víz kifolyt, úgy, hogy a víz megszökött s most a szegény szomjas turisták és kirándulók hiába keresik az üdítő vizet.

A művészielen elkészített sziklautánzatú forrás-emléken egy kereszt is van kifaragva és egy márvány emléktábla. A keresztényietlen felfogású rombolók ezt is össze akarták zúzni, de úgy látszik, megzavarták munkájukban, mert ez a rombolás abbamaradt. És most kérdezni lehet: 1. Nem érdeke-e a cluji turistaegyesületeknek, hogy a gyönyörű helyen ismét üdítő víz legyen? 2. Nem érdeke-e Cluj kiránduló közönségének, hogy szomjúságát jó vízzel enyhíthesse? 3. Nem érdeke-e a kulturvilágnak, hogy ezt a kultúra érdekében állított emlékművet megvédje a felelőtlen szélsőséges elemek rongálásától és a pusztulástól? 4. Végül, hol van a műemlékeket védő bizottság védelme és érdeke? Ha pedig ennyi érdek gyűl egy csomóba, úgy kötelesség segíteni a Kolping Legényegyletet nemes munkájában és a forrás rendbe hozásában. Segíteni anyagilag és erkölcsileg. Ez kötelesség!

(Turista Élet, 1936, 5–6 sz., 75 old.)

Juniusi programunk: Június 1. Meziad. Június 7–8. Ineu. Június 14.* Flekkennap az újjáépített Kolping-forrásnál, Június 21. Trescau. Június 28. Fântâna Sf. Ioan, Dumbrava, Izvorul EKE, Magura.

(u. o.)

*- utóbbi arra utalna, hogy amint tervbe lett véve, valami javításokat lehetséges, hogy végeztek. A szintén rövid életű, teljes újjáépítés azonban csak a magyar időben – 1942. – következett be.

Nyári táborok

XV. Patai sóstó tábor

2009. július 1. – 10.

■ A Kolozsvártól alig 10 km-re levő Patai sóstó kirándulóhelyként, illetve táborozóhelyként ismertté tétele kétségtelenül az újjáalakult EKE időszakára esik. A régi EKE-s turisták nemigen látogattak erre a helyre. Viszont, hogyha volt is Pata mellett egy kisebb méretű, jelentéktelenebb pocsolya – mint annyi e vidéken –, ez a tó, ebben a formájában újabb keletű. Valószínűleg, közvetlenül a 89-es rendszerváltás előtt lehetett kiásva, azaz megnagyobbítva. Miután 1992-ben egy felfedező túra során „fel lett fedezve”, 1994-től Bagaméri Tibor szervezte itt EKE sóstótáborait évente, egészen 2006-ig, 1999-től pedig Balázs Arnold tagtársunk halála után, „Balázs Arnold fürdőtábor” néven. Olyan emberről nevezte el így, aki az elsők között vert itt sátrat - első

ízben a patak bal partján –, és nagyon szerette ezt a helyet. Elsősorban igénytelenségük miatt volt nagy sikere ezeknek a táboroknak. Volt olyan év, hogy a tábor három hete alatt több mint ötvenen is megfordultak ezen a helyen. Az állandó táborlakókon kívül voltak, akik minden nap ellátogattak ide kerékpárral, gyalog, helyi autóbuszjáratokkal.

Bagaméri Tibor a 2007-es tábor egészségére való tekintettel már nem tudta vállalni. Azóta Szakács Éva szervezi, aki szintén minden évben jelen volt. Az idei sóstó tábor július elsején indul, lehetőséget teremtve a résztvevőknek, hogy ott legyenek az EKE-Kolozsvár 1891 egy igazi bio-nomád-természetgyógyász szabadidő rendezvényén, amely immár másfél évtizedes hagyománnyal bír.



TÓTHPÁL TAMÁS

Sokan kedvelik a zavartalan fürdőzést

XVIII. EKE vándortábor, Várasfenes

2009. július 28. – augusztus 2.

■ A XVIII. Vándortábor megszervezését az újjáalakult EKE'91 Nagyvárad-Bihar vállalta el Bíró Rozália, Nagyvárad alpolgármester-asszonyának fővédnökségével, és Tiponut Tibor osztályelnök táborparancsnokságával. Az idei tábor helyszíne (július 28. – augusztus 2. között), a Bihar megyei – a Nagyvárad-Déva főútvonal mentén fekvő Belényes városától délnyugati irányban, 3 km-re levő – Várasfenes (Finis) lesz. A 91-ben elsők közt alakult bihari EKE osztály, amely a kilencvenes években már szervezett két vándortábor, ezúttal is reményteljes túraprogrammal hozakodott elő. A bő programajánlatban válogathatunk nagyon nehéz túrák (1. Nagy-Bihar-csúcs (1849 m), 3. Rozsda-szakadék – Tatárhavas), akár „extrém”, sziklás szakaszokkal (2. Aleu-völgy – Phaeton-vízesés), közepesen nehéz (4. Biharfüred – Meziád, Szegyesdi-völgy-túra; 6. Kistár-

kány-völgy – Menyháza, Czárán-emléktúra; 7. Béla vára és jobb oldali gerinc; 8. Fenes-patak bal oldali gerinc – Zsivány-sziklák; 9. Szkerisórai-jegesbarlang (1160 m); 10. Lazuri-szoros, „vizes túra”), és könnyű túrák (11. Bihar-kapu – Vércsorigi-vízesés, 12. Sztrimtura-szoros, 13. Meziádi-barlang), illetve egy nagyon könnyű túra (14. Medve-barlang) között. Ugyanakkor 200–300 km-es autóbuszos, honismereti túrákat is rendeznek (15. Sebes-Körös-völgye;

16. Fekete-Körös völgye; 17. Berettyó vidéke), egy kerékpáros túrát (18. Béli-hegység-körtúra), de lesz szekeres kirándulás és egy meglepetés éjszakai túra is.

Legyünk ott, kolozsvári turisták, minél többen ezen a rangos találkozón, Biharországnak ezen alig ismert zugában, a Belényesi medencében, három csodálatos hegységünkkel, a Béli-, a Bihar- és a Királyerdő-hegységgel is szomszédos táborhelyén.



EKE-hírek

■ Június 1–11. között Horvátországba látogattunk, az ország természeti szépségeivel, közös múltunk történelmi emlékeivel ismerkedtünk. Felejthetetlen élmény a Plitvicei tavak látványa, a vízesések, zúgók, források és barlangnyílások tarkította vadregényes táj, amely az UNESCO világörökség részét képezi. Csodálatosak a teljes épségükben pompázó középkori városok: Zára, Split, Trogir, Sibenik és főleg Dubrovnik, a dalmát tengerpart gyöngyszeme. Az elbűvölő Kornat szigetcsoporttal – amelyet Isten, a legenda szerint, a világ teremtése után megmaradt maréknyi sziklából alkotott – egy egész napos hajókirándulás során ismerkedtünk. Egysszóval Horvátország gyönyörű, aki teheti, látogassa meg!

■ Június 13–14-én Máramarosba vezetett kirándulást Szabó István. Első nap fatemplomokat, a máramarosszigeti emlékmúzeumot, a szaploncai vidám temetőt látogattuk meg, másnap a máramarosi táj szépségeiben gyönyörködtünk, a Lovak-vízeséséhez kirándultunk, majd a Prislop-hágónál az ezeréves határ maradványait kerestük fel.

■ Június 20–21-én Jósikafalván gyönyörű havasi környezetben kirándultunk és emlékeztünk Máthé Gyulára, egyesületünk néhány éve elhunyt országos elnökére.